

Færre forretninger i Danmark – fysisk detail- handel under pres

TEMAANALYSE

Siden 2013 er mere end 4.500 fysiske butikker forsvundet på landsplan, og især mindre kommuner er hårdt ramt målt pr. indbygger. Samtidig vokser antallet af internethandelsvirksomheder markant – ikke kun i storbyerne, men også i provinsbyerne. Udviklingen peger på et skifte fra lokal butikshandel til digital handel over hele landet.

Færre forretninger i Danmark

Danmark har gennem det seneste årti oplevet en markant tilbagegang i antallet af detailforretninger. Mellem 2013 til 2023 er der forsvundet en stor del af de fysiske butikker i langt de fleste kommuner.

Danmark har mistet godt 4.500 forretninger fra 2013 til 2023. Vi er gået fra at have 3,2 detailforretninger pr. 1.000 indbygger i Danmark i 2013 til at have 2,5 i 2023.

Figur 1
Antal forretninger pr. 1.000 indbyggere, (2013-2023)

Kilde: SMVdanmark på baggrund af Danmarks Statistik

Mindre kommuner hårdest ramt målt pr. Indbygger

Kun få kommuner har oplevet vækst i antallet af forretninger, mens langt de fleste har set en markant nedgang. Også de største byer mærker detailhandelens tilbagegang.

København, Aarhus og Aalborg har haft den største absolutte nedgang i antallet af forretninger siden 2013. Selvom storbyerne stadig har et bredt udbud af butikker sammenlignet med resten af landet, kan udviklingen være et tegn på øget koncentration af handel i færre og større butikker.

samt et voksende pres fra nethandlen. Det kan føre til mindre variation i butikslivet og et mere ensartet bybillede i de største handelsgader.

Ser man i stedet på den i forhold til befolkning, tegner der sig et andet og endnu mere bekymrende billede for de mindre kommuner. Her er det især land- og oplandskommuner, der skiller sig negativt ud. Mens storbyerne godt nok mister flest forretninger i absolutte tal, så er tilbagegangen målt i forhold til indbyggertallet størst i mange mindre og tyndt befolkede områder.

Flere landkommuner har oplevet et markant fald i antallet af forretninger pr. indbygger gennem det seneste årti. Kommuner som Billund, Fanø, Samsø, Mariagerfjord, Struer, Aabenraa og Favrskov er blandt de mest hårdt ramte, når man ser på udviklingen korrigeret for befolkningstilvækst eller -fald. I flere af disse kommuner er antallet af butikker faldet langt mere end, hvad befolkningsudviklingen alene kan forklare.

Det betyder, at det lokale handelsliv i mange mindre bysamfund og landområder er blevet væsentligt svækket. For borgerne betyder det færre muligheder for at handle lokalt, længere til nærmeste butik og risiko for, at bymidter og hovedgader mister liv og aktivitet. Udviklingen skaber derfor ikke kun økonomiske udfordringer for de lokale erhvervsdrivende, men også sociale og kulturelle konsekvenser for lokalsamfundene.

Tøj- og elektronikbutikker blandt de største tabere

Det er især tøj- og elektronikforretning, der har været hårdt ramt af udviklingen. Tilbagegangen skyldes primært ændrede forbrugsmønstre og den stigende internethandel, hvilket har gjort det vanskeligere for mindre forretninger at konkurrere. Internethandel udgør nu en væsentlig del af danskernes indkøb, hvilket udfordrer de fysiske forretninger og det lokale byliv¹.

Specialbutikker kan være vejen frem

Fysiske forretninger har svært ved at konkurrere på pris og bekvemmelighed mod internethandlen. I stedet kan de fokusere på at tilbyde kunderne en unik oplevelse, som ikke kan opnås online.

Fordelen ved de fysiske forretninger ligger i muligheden for at se, røre og afprøve varerne samt tage dem med hjem med det samme, hvilket internethandel ikke kan matche.

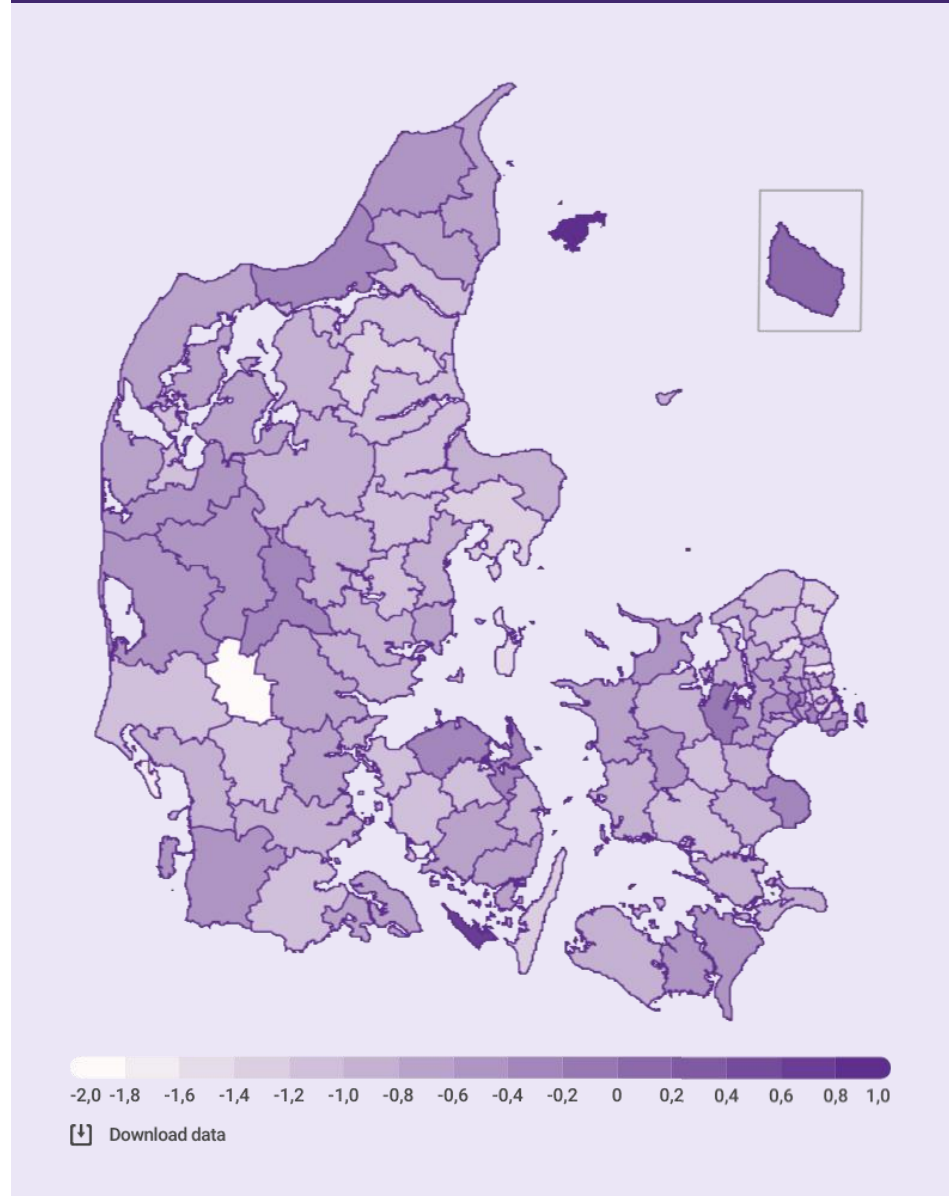
Forbrugerne har også et ansvar, hvis de ønsker at bevare de lokale forretninger. Selvom nethandel er en bekvem løsning, vælger mange fortsat at handle i fysiske forretninger. Hvis forretninger skal overleve, er det

nødvendigt, at forbrugerne støtter dem økonomisk, særligt i de mindre byer, hvor lokale køb har stor betydning for handelslivet.

Butiksdød i provinsen - Danmark mister forretninger i rekordfart

Figur 2

Ændring i antal forretninger pr. 1.000 indbyggere, (2013 til 2023)

Kilde: SMVdanmark på baggrund af Danmarks Statistik

¹2020: Sådan ændrede corona vores forbrugsvaner", Danske Bank
<https://danskebank.com/da/news-og-insights/nyhedsarkiv/insights/2021/22022021#:~:text=Onlineforbrug%20i%202020%20steg%20med,p%C3%A5%20nettet%20end%20%C3%A5ret%20f%C3%B8r.>

Stigende andel af detailomsætningen sker online

Mens antallet af fysiske butikker i Danmark er faldet markant over det seneste årti, er der til gengæld sket en vækst i antallet af detailvirksomheder, hvor hovedindtægten kommer fra internethandel.

Virksomheder inden for kategorien "Internethandel, postordre mv." er defineret ved, at over 50 procent af deres samlede omsætning sker online. Nye tal viser, at denne type virksomheder i stigende grad udgør en større andel af detailhandlen – både i storbyerne og i resten af landet.

Internethandel boomer - også uden for storbyerne

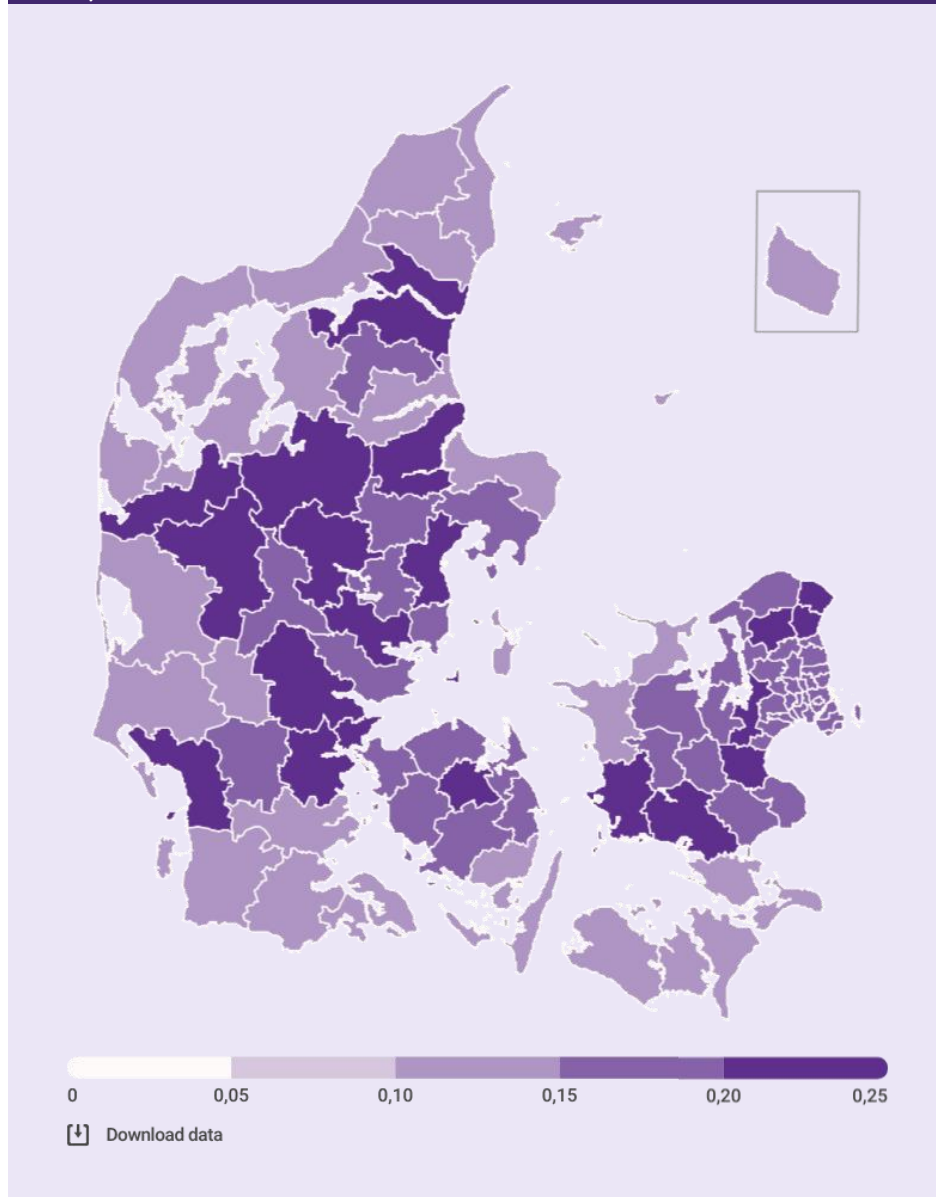
Særligt storbyerne så som Aarhus, Aalborg og Odense – ligger i dag højt, når man måler antallet af internethandelsvirksomheder i forhold til indbyggertallet. Her er der omkring 0,25 virksomheder pr. 1.000 indbyggere, som primært lever af onlinehandel. Det placerer dem i toppen sammenlignet med resten af landet og afspejler storbyernes rolle som vækstcentre for digital handel. De store byer tiltrækker ofte e-handelsvirksomheder, blandt andet fordi de tilbyder bedre adgang til logistik, et stort lokalt kundegrundlag og nem adgang til kvalificeret arbejdskraft.

Men udviklingen stopper ikke ved storbyerne. Også provinsbyerne har i de senere år oplevet en tydelig vækst i antallet af internethandelsvirksomheder. Kommuner som Horsens, Roskilde, Holstebro, Esbjerg og Randers ligger nu omkring 0,21 virksomheder pr. 1.000 indbyggere, hvilket er en markant stigning sammenlignet med niveauet for bare få år siden. Det tyder på, at flere virksomheder uden for de største byer har set mulighederne i at drive forretning online – enten som supplement til en fysisk butik eller som rene e-handelsløsninger uden traditionel butik.

Væksten i provinsbyerne kan hænge sammen med flere faktorer. For det første har teknologiske fremskridt og forbedret digital infrastruktur gjort det lettere og billigere at drive e-handel fra hele landet – ikke kun fra de største byer. For det andet har mange mindre virksomheder i provinsen set internethandel som en nødvendig tilpasning til ændrede forbrugsvaner, hvor stadig flere kunder vælger at handle online fremfor i de fysiske butikker. Endelig kan en lavere husleje og lavere driftsomkostninger i provinsbyerne også have givet incitament til at starte eller flytte e-handelsaktiviteter uden for de dyreste byområder.

Figur 3

Ændring i antal internet forretninger pr. 1.000 indbyggere, (2013 til 2023)

Kilde: SMVdanmark på baggrund af Danmarks Statistik

Politikforslag

- Tildeling af puljemidlerne fra den statslige pulje til levende bymidter betinges af, at de anvendes til at realisere en ambitiøs strategisk bymidteplan, som skal have primært fokus på at holde gang i butikslivet i bymidterne, og som udarbejdes i partnerskab mellem kommune, borgere, virksomheder og foreningsliv.
- Den statslige pulje for levende bymidter udvides, så det bliver muligt for kommunerne også at søge midler med henblik på at tilbyde huslejetilskud til erhvervslejemål i bymidten.
- Man lempet bureaukratiet for anvendelse af lokaler til arrangementer. Vi foreslår, at de annoncerede lempelser for benyttelse af fx lokaler for foreninger også udvides til at omfatte virksomheder.
- At der etableres en voucher-ordning til butikker i detailhandlen i byer med under 25.000 indbyggere. Konkret betyder det, at man kan ansøge om [10] timers rådgivning i at skabe en bedre kundeoplevelse i og omkring butikken.
- At der lanceres en national informationskampagne i samarbejde med de regionale erhvervshuse og øvrige relevante aktører om mulighederne for crowdfunding.
- At der indføres et bundfradrag for investering i danske virksomheder via crowdfunding, så det gøres mere attraktivt for borgerne at støtte de lokale virksomheder og ildsjæle.
- At der sikres tilstrækkelige parkeringsforhold for borgere såvel som erhverv i byerne.

Kontakt

Sigurd Hebo Lønholdt, tlf. +45 29 44 74 12,
loenholdt@SMVdanmark.dk.

SMVdanmark, august 2025

Bilag

Kommune	Ændring pr. 1.000 indbyggere, 2013-2023
Albertslund	0,5
Allerød	-1,2
Assens	-0,5
Ballerup	-0,5
Billund	-1,6
Bornholm	0,4
Brøndby	-0,2
Brønderslev	-0,4
Dragør	0,0
Egedal	-0,3
Esbjerg	-0,3
Fanø	-2,1
Favrskov	-0,3
Faxe	-0,2
Fredensborg	-0,7
Fredericia	-0,4
Frederiksberg	-0,4
Frederikshavn	-0,3
Frederikssund	-0,4
Furesø	-0,6
Faaborg-Midtfyn	-0,1
Gentofte	-0,7
Gladsaxe	-0,4
Glostrup	0,2
Greve	-0,5
Gribskov	-0,4
Guldborgsund	-0,4
Haderslev	-0,5
Halsnæs	-0,5
Hedensted	-0,4
Helsingør	-0,9
Herlev	-0,3
Herning	0,1
Hillerød	-0,5
Hjørring	-0,1
Holbæk	-0,6
Holstebro	-0,1
Horsens	-0,7
Hvidovre	0,2

Høje-Taastrup	-0,4
Hørsholm	-0,2
Ikast-Brande	0,2
Ishøj	-0,6
Jammerbugt	0,2
Kalundborg	-0,4
Kerteminde	0,2
Kolding	-0,2
København	-0,8
Køge	-0,4
Langeland	-0,7
Lejre	0,3
Lemvig	-0,3
Lolland	-0,5
Lyngby-Taarbæk	-1,0
Læsø	2,5
Mariagerfjord	-0,4
Middelfart	-0,7
Morsø	-0,2
Norddjurs	-0,7
Nordfyns	0,1
Nyborg	-0,6
Næstved	-0,7
Odder	-0,2
Odense	-0,6
Odsherred	0,2
Randers	-0,4
Rebild	-0,9
Ringkøbing-Skjern	-0,4
Ringsted	-0,5
Roskilde	-0,5
Rudersdal	-0,7
Rødovre	-0,9
Samsø	-0,4
Silkeborg	-0,3
Skanderborg	-0,5
Skive	-0,3
Slagelse	-0,4
Solrød	-0,4
Sorø	-0,2
Stevns	0,3
Struer	-0,8

Svendborg	-0,2
Syddjurs	-0,9
Sønderborg	-0,4
Thisted	-0,6
Tønder	-0,1
Tårnby	-0,5
Vallensbæk	-0,1
Varde	-0,6
Vejen	-0,6
Vejle	-0,2
Vesthimmerlands	-0,6
Viborg	-0,4
Vordingborg	-0,8
Ærø	0,4
Aabenraa	-0,6
Aalborg	-0,5
Aarhus	-0,4